

Svenskt körarbete 1954

När man under ovanstående rubrik skall redogöra för vad som hänt under ett år på körområdet, måste den reservationen göras, att det gäller kyrkligt körarbete. Även om det profana körarbetet i viss mån går hand i hand med det kyrkliga, gives också vissa bestämda skillnader, kanske främst bestående i, att det kyrkliga körarbetet till dels arbetar med sådant, som den profana kören har alls ingen eller mycket liten anledning befatta sig med. Här syftas då i första hand på den gregorianska sång, som en kyrkokör förr eller senare måste bekanta sig med, om den skall kunna fylla sin uppgift vid gudstjänsten. Det behöver här icke ordas om, vad denna gregorianska sång betyder för sångsättet. En kör som vant sig vid att sjunga "gregorianskt" har snart fått ett betydligt mjukare och riktigare sångsätt än tidigare. Och detta ger sedan spår i renheten, som vid ett så avspänt sångsätt, som den gregorianska sången fordrar, blir en naturlig följd.

Här har alltså redan omnämnts, att den gregorianska sången på ett sätt som icke tidigare varit fallet, omhuldas av många kyrkokörer. Detta i sin tur bottnar i det betraktelsesättet, att körens uppgift icke, som man tidigare ofta ville och tycktes tro, är att endast sjunga en hymn efter tron. Körens betydelse i det liturgiska sammanhanget blir alltmer värdesatt. Tyvärr är det icke gott om lärare och ledare av gregoriansk sång. Många synas anse, att denna kan gå på en höft och blott den blir något så när acceptabel, är det bra. Här skall en stilla undran göras, hur det är ställt med de ny-examinerade kyrkomusikernas utbildning i detta ämne? Eller om det är brist på intresse för detta område av den kyrkliga sången som gör att resultaten låta vänta på sig.

Kyrkokörernas antal ökar ständigt. Så är det nu över 21 000 kyrkosångare anmälda som medlemmar i Sveriges kyrkosångsförbund. Dessa tillhöra över 1000-talet körer. De flesta av dessa äro landbygdskörer och ledas av kantorer. Det är viktigt för kyrkan att det mesta möjliga göres för att dessa kantorer just på detta område får en god utbildning. Vissa examinationsorter synas göra mycket, andra mindre. För dem som redan äro färdiga med sina examina synas kurser och kursdagar vara av nöden. Det gamla talet, att det inte gick att sjunga "gregorianskt" i en landsortskyrka torde nu vara vederlagt på så många håll i landet, att man tryggt kan avfärda detta påstående som varande en förgången tids föreställningar.

Körerna ha dock fortfarande kvar sin gamla uppgift att sjunga en hymn efter tron. Och denna är av det slaget, att man varken bör frånröva kören eller församlingen glädjen att få sjunga och höra denna hymn. Fråga är, om det skulle vara farligt att öka antalet hymner, antingen genom att inleda en viss söndag med en hymn före första psalmen, eller avsluta gudstjänsten med en hymn, som kunde vara i stället för eller såsom postludium.

Kanske farliga tankar att kasta ut, men fanns det icke något under Bachs tid, som kunde jämföras med detta?

Våra kompositörer av kyrkliga hymner ha väl icke åstadkommit några mera epokgörande saker under det gångna året. Ett antal hymner av G. Thyrestam, av G. Bjarnegård, någon V. Söderholm, av W. Ahlén torde höra till de värdefullaste tillskotten. De som ge sig ut på djärvare seglatser, en Lars Edlund, Sven-Eric Johansson m. fl. synas icke ännu ha vunnit det stora flertalet körledares intresse. Det kan dock knappast undgås, att man måste erkänna, att här kommer något nytt värdefullt ut av detta, vare sig det rör tolvtonsteknik eller endast utgör djärvare och för våra öron ännu icke godtagbara klanger.

Svenskt körarbete kunde i detta nu på många håll liknas vid det sjudande, som föregår vattnets nående av kokpunkten. Här finns mycket under ytan, som vill och skall upp. Om det är gött eller ont, eller bådadera, det får framtiden utvisa.

I detta sammanhang kan man icke underlåta att nämna något, som timat under 1954 och som kan få vittgående följder för det fortsatta körarbetet. Här åsyftas den Sjunde Heinrich Schützfesten i Uppsala. För de flesta, som bevistade denna fest, blev den väl till "ett minne för livet". Att få göra bekantskap med Westfählische Kantorei och dess utomordentliga sångkonst, att få höra The Renaissance Singers eller Lautencollegium var upplevelser, som man måste kalla storartade. Men den skall icke bliva blott en engångsupplevelse. Av vad där hördes och visades måste för oss svenskar födas fram något, som ger oss del av den musikaliska kultur, som präglade alla dessa framföranden.

Visst kan vi svenskar berömma oss av mycket, som skett under de senaste 25—50 åren. Där kan visas på resultat, som äro betydande. Detta gäller naturligtvis på sångens område, enkannerligen körsångens område. Men att vi ha en lång väg att vandra för att nå i paritet med kontinentens förnämliga sångkonst, därom kan endast en mening vara rådande. Må detta sporra till stora ansträngningar på det kyrkomusikaliska området.

Stockholm 8 jan. 1955.

Sten L. Carlsson.